

ΑΝΤΙ-ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΕΣ
ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ, ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ
ΕΝΩΣΕΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΚΑΙ ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΜΕΝΕΣ
ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

Δρ. Παναγιώτης Αγησιλάου
Επιμορφωτικό σεμινάριο ΚΕΒΕ
14^η Ιουλίου 2020

Σύνοψη παρουσίασης

Απαγορευτικός κανόνας

Βασικές έννοιες:
επιχείρηση, οικονομική
δραστηριότητα, συμφωνία
εναρμονισμένη πρακτική,
ένωση επιχειρήσεων

Περιορισμός του
ανταγωνισμού:
Αντικείμενο ν. Αποτέλεσμα

Ενδεικτικές αποφάσεις

Ειδικά θέματα

- Νόθευση διαγωνισμών
- Ανταλλαγή πληροφοριών
μεταξύ ανταγωνιστών

Προϋποθέσεις εξαίρεσης

Ο κανόνας «ήσσονος
σημασίας»

Κάθετοι περιορισμοί

Απαγορευτικός κανόνας

Απαγορευτικός κανόνας

- Άρθρο 3(1) του Νόμου 13(Ι)/2008
- Άρθρο 101(1) ΣΛΕΕ

Ακυρότητα

- Άρθρο 3(2) του Νόμου 13(Ι)/2008
- Άρθρο 101(2) ΣΛΕΕ

Εξαίρεση

- Άρθρο 4 του Νόμου 13(Ι)/2008
- Άρθρο 101(3) ΣΛΕΕ

Στόχος

- Διατήρηση αποτελεσματικού ανταγωνισμού → βέλτιστη κατανομή πόρων και προαγωγή ευημερίας καταναλωτή

Price-fixing explained

Άρθρο 3(1), Ν. 13(Ι)/2008 - απαγόρευση

Απαγορεύονται όλες οι συμφωνίες μεταξύ των επιχειρήσεων, όλες οι αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων και κάθε εναρμονισμένη πρακτική, που έχουν ως αντικείμενο ή αποτέλεσμα την παρακώλυση, τον περιορισμό ή την νόθευση του ανταγωνισμού εντός της Δημοκρατίας, ιδίως εκείνες οι οποίες συνίστανται:

- α) στον άμεσο ή έμμεσο καθορισμό των τιμών αγοράς ή πώλησης ή άλλων όρων συναλλαγής
- β) στον περιορισμό ή στον έλεγχο της παραγωγής, της διάθεσης, της τεχνολογικής ανάπτυξης ή των επενδύσεων
- γ) στη γεωγραφική ή άλλη κατανομή των αγορών ή των πηγών προμήθειας
- δ) στην εφαρμογή ανόμοιων όρων για ισοδύναμες συναλλαγές, με συνέπεια ορισμένες επιχειρήσεις να τίθενται σε μειονεκτική στον ανταγωνισμό θέση
- ε) στην εξάρτηση της σύναψης συμφωνιών από την αποδοχή από μέρους των αντισυμβαλλόμενων πρόσθετων υποχρεώσεων, οι οποίες, κατά την φύση τους ή σύμφωνα με τις κρατούσες εμπορικές συνήθειες, δε συνδέονται με το αντικείμενο των συμφωνιών αυτών.

Άρθρο 3(2), Ν. 13(Ι)/2008 - ακύρωση

*[...] αποφάσεις και εναρμονισμένες πρακτικές οι οποίες αναφέρονται στις διατάξεις του εδαφίου (1) του παρόντος άρθρου, καθίστανται **άκυρες εξ' υπαρχής**, χωρίς να είναι αναγκαία η προηγούμενη έκδοση σχετικής απόφασης της Επιτροπής*

Άρθρο 4, Ν. 13(Ι)/2008 - εξαίρεση

*Κάθε συμφωνία, απόφαση και εναρμονισμένη πρακτική, η οποία εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του εδαφίου (1) του άρθρου 3, επιτρέπεται και είναι έγκυρη χωρίς να είναι αναγκαία η προηγούμενη έκδοση σχετικής απόφασης της Επιτροπής, εάν συντρέχουν **σωρευτικά** οι ακόλουθες προϋποθέσεις:*

- α) συμβάλλει στη **βελτίωση της παραγωγής ή της διανομής των προϊόντων ή στην προώθηση της τεχνικής ή οικονομικής προόδου, εξασφαλίζοντας συγχρόνως στους καταναλωτές δίκαιο τμήμα από το όφελος που προκύπτει,***
- β) δεν επιβάλλει στις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις **περιορισμούς, μη απαραίτητους για την επίτευξη των στόχων αυτών, και***
- γ) δεν παρέχει στις επιχειρήσεις αυτές τη **δυνατότητα κατάργησης του ανταγωνισμού** σε σημαντικό τμήμα της σχετικής αγοράς του προϊόντος*

Προϋποθέσεις εφαρμογής απαγόρευσης

Δύο ή περισσότερες ανεξάρτητες επιχειρήσεις
(οριζόντια / κάθετη σχέση) ή ένωση
επιχειρήσεων

Σύμπτωση βούλησης (concurrency of wills)

- Συμφωνία
 - Εναρμονισμένη πρακτική
 - Απόφαση ένωσης επιχειρήσεων
- } Σύμπραξη

Αντικείμενο ή αποτέλεσμα την παρεμπόδιση,
περιορισμό ή στρέβλωση του ανταγωνισμού

Επίδραση στο ενδοενοσιακό εμπόριο (εάν
εφαρμόζεται το Άρθρο 101 ΣΛΕΕ)

Έννοια επιχείρησης

- Το άρθρο 3(1) αναφέρεται σε συμφωνία ή εναρμονισμένη πρακτική «μεταξύ επιχειρήσεων» → **δύο τουλάχιστον επιχειρήσεις**
- **Επιχείρηση:** Κάθε φορέας που ασκεί οικονομική δραστηριότητα, ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς που τον διέπει και τον τρόπο χρηματοδότησης του (*Υπόθεση Hofner and Elser v. Macroton*)
- **Οικονομική δραστηριότητα:** Κάθε δραστηριότητα που συνίσταται στην προσφορά προϊόντων/υπηρεσιών σε δεδομένη αγορά
- Χρήση προϊόντος / υπηρεσίας στα πλαίσια άλλης μη οικονομικής δραστηριότητας → ο φορέας δεν ενεργεί ως επιχείρηση (*Καταγγελία εναντίον του Τμήματος Αγορών σε σχέση με την προμήθεια μαξιλαριών για την εθνική φρουρά - Απόφαση ΕΠΑ: 129/2008*)

Έννοια επιχείρησης Ενδο-ομιλικές σχέσεις

- Συμβάσεις μεταξύ μητρικής και θυγατρικής εταιρείας → μπορεί να μην εμπίπτουν στον απαγορευτικό κανόνα (π.χ. εσωτερική κατανομή αρμοδιοτήτων/δραστηριοτήτων)
- Απουσία αυτονομίας δράσης → **μητρική και θυγατρική συνιστούν ενιαία οικονομική οντότητα**
- Δύο στοιχεία:
 - **Αντικειμενικό:** η μητρική εταιρεία διαθέτει εξουσία αποφασιστικού ελέγχου επί της θυγατρικής της εταιρείας π.χ. ποσοστό συμμετοχής στο μετοχικό κεφάλαιο, αναλογία ψήφων στο ΔΣ
 - **Υποκειμενικό:** η μητρική εταιρεία ασκεί αποφασιστική επιρροή στη θυγατρική εταιρεία π.χ. αποφάσεις, οδηγίες

Έννοια επιχείρησης Ενδο-ομιλικές σχέσεις

Κριτήρια αξιολόγησης
αυτονομίας δράσης
θυγατρικής εταιρείας

Μητρική εταιρεία έχει 100% της
θυγατρικής → τεκμαίρεται η ύπαρξη
ενιαίας οικονομικής οντότητας

Μητρική εταιρεία έχει < 100% της
θυγατρικής → εξαρτάται από την
ύπαρξη καθοριστικής επιρροής π.χ.
διορίζει τα μέλη του ΔΣ, συμβουλεύεται
η θυγατρική την μητρική για
στρατηγικές εμπορικές αποφάσεις

ΑΣΚΗΣΗ 1

Η Parker Pen είναι ένας παραγωγός πεννών, μολυβιών και ανταλλακτικών μελανιών και διαθέτει δικό της δίκτυο διανομής μέσω θυγατρικών της εταιρειών (100% μετοχικού κεφαλαίου).

Εμπίπτει η απαίτηση από θυγατρικές της εταιρείες να περιορίσουν τη διανομή προϊόντων Parker σε καθορισμένες περιοχές στον απαγορευτικό κανόνα (παράβαση άρθρου 101(1) ΣΛΕΕ);

Έννοια επιχείρησης Συμβάσεις αντιπροσωπείας

- Συμφωνίες όπου ένα εξειδικευμένο νομικό / φυσικό πρόσωπο (αντιπρόσωπος/εντολοδόχος) εξουσιοδοτείται από ένα άλλο πρόσωπο (αντιπροσωπευόμενος/εντολέας) να διαπραγματευθεί και να συνάψει συμφωνίες εκ μέρους του
- **Γνήσιες συμφωνίες αντιπροσώπευσης**
 - Ο εντολοδόχος δεν αναλαμβάνει κανένα κίνδυνο σχετικά με τις συμβάσεις που διαπραγματεύεται / συνάπτει εκ μέρους του εντολέα
 - κίνδυνος από τη μεταφορά / αποθήκευση του προϊόντος
 - αφερεγγυότητα του πελάτη
 - ευθύνη για τα ελαττωματικά προϊόντα
 - ευθύνη για τη μη διάθεση του προϊόντος στον αγοραστή
 - εξειδικευμένες επενδύσεις σε διαφήμιση
 - Ο εντολοδόχος λειτουργεί επικουρικά ως μέρος της επιχείρησης του εντολέα → δεν απολαμβάνει εμπορική αυτονομία (*Υπόθεση Suiker Unie*)
- **Οι συμφωνίες γνήσιας εμπορικής αντιπροσώπευσης δεν εμπίπτουν στον απαγορευτικό κανόνα**

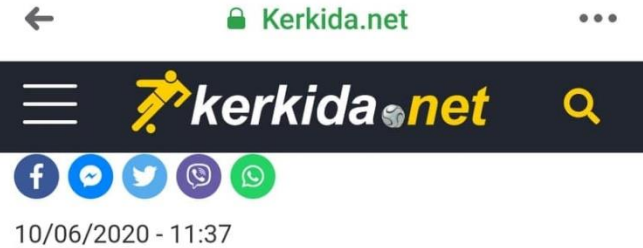
Έννοια επιχείρησης Προνόμια δημόσιας εξουσίας

- Άσκηση προνομίου δημόσιας εξουσίας δεν συνιστά οικονομική δραστηριότητα → δεν εμπίπτει στην έννοια της επιχείρησης
 - Συλλογή φόρων
 - Έλεγχος εναέριας κυκλοφορίας
 - Κοινωνική ασφάλιση (βάσει αρχής αλληλεγγύης)
 - Επικύρωση μεταφράσεων
 - Κρατικά επιμορφωτικά ινστιτούτα

Συμφωνία

- Ο όρος «συμφωνία» περιλαμβάνει οτιδήποτε **έκφραση της κοινής βούλησης** των επιχειρήσε με συγκεκριμένο τρόπο στην αγορά (**Υπόθεση**)
 - Γραπτή / προφορική
 - Επίσημη / ανεπίσημη
 - Υπογραμμένη ή όχι
 - Δεσμευτική η μη (π.χ. «Συμφωνία κυρίων»)
 - Πρωτόκολλο που αντικατοπτρίζει συναίνεση
- Επιβολή συμπεριφοράς μέσω νομοθεσίας ή α: πλαισίου → μη εφαρμογή απαγορευτικού καν
- Ενθάρρυνση συμπεριφοράς από το κράτος → εφαρμογή απαγορευτικού κανόνα. Απαιτείται **καθοριστικός επηρεασμός** της συμπεριφοράς

Τριγμοί... στο γκρουπ που διατηρούν στο viber οι Πρόεδροι των Big-6.

Ο πρόεδρος της Ομόνοιας Σταύρος Παπασταύρου ενημέρωσε τον Νίκο Κίρζη πως θα ξεκινήσει συζητήσεις με τον Φώτη Παπουλή, με τον πρόεδρο του Απόλλωνα να εκφράζει δυσαρέσκεια και να αποχωρεί από το γκρουπ, καθώς θεωρεί πως το γεγονός αυτό πάει κόντρα στην άτυπη συμφωνία.

Θυμίζουμε πως οι ισχυροί άντρες των Ομόνοια, Ανόρθωση, ΑΠΟΕΛ, Απόλλων, ΑΕΚ και ΑΕΛ, συμφώνησαν όπως δεν θα “ενοχλήσουν” ποδοσφαιριστές η μία ομάδα της άλλης.

Συμφωνία ν Μονομερής συμπεριφορά Υπόθεση Adalat

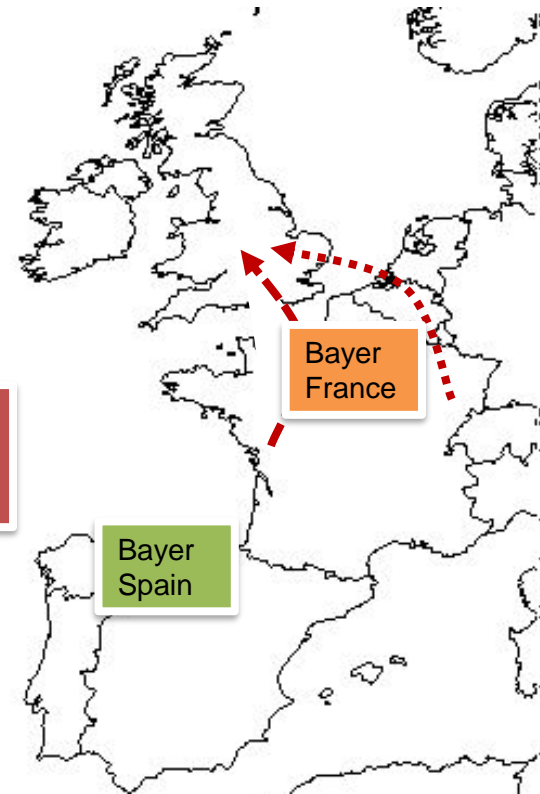
- Μείωση προμηθειών από Bayer σε Ισπανούς και Γάλλους χονδρέμπορες οι οποίοι εξήγαγαν στο ΗΒ
- Επιβολή προστίμου για περιορισμό παράλληλων εισαγωγών του adalat στο ΗΒ

Χώρες με
υψηλή τιμή

Επικερδές το
παράλληλο
εμπόριο

Χώρες με
χαμηλή τιμή

Χώρες με
χαμηλή τιμή

Συμφωνία ν Μονομερής συμπεριφορά Υπόθεση Adalat

- **Απόφαση ΔΕΕ**

- Η Επιτροπή έλαβε υπόψη το συμβατικό πλαίσιο για να διαπιστώσει την ύπαρξη συμφωνίας
- Δεν υπήρχαν αποδεικτικά για συμφωνία μεταξύ της Bayer και των χονδρέμπορων
 - Η Bayer μπορεί να είχε πρόθεση να περιορίσει τις παράλληλες εισαγωγές, ΑΛΛΑ όχι οι χονδρέμποροι → ζήτησαν πρόσθετες ποσότητες από την Bayer ή και άλλα κανάλια διανομής και συνέχισαν την εξαγωγική τους δραστηριότητα

→ Δεν υπάρχει σύμπτωση βούλησης. Μια μονομερής πρόσκληση μπορεί να συνιστά συμφωνία όταν ρητά ή σιωπηρά γίνεται αποδεκτή από ένα άλλο μέρος. Όταν το άλλο μέρος αντιδρά εναντίον της μονομερούς συμπεριφοράς → δεν υπάρχει συμφωνία

Συμφωνία ν Μονομερής συμπεριφορά Υπόθεση Volkswagen II

- Volkswagen → κάλεσε τους διανομείς της στη Γερμανία να μην πωλούν το νέο Passat κάτω από την προτεινόμενη τιμή και να περιορίσουν την παροχή εκπτώσεων
- **Ευρωπαϊκή Επιτροπή**
 - Στόχος του μέτρου ήταν να περιοριστεί ο ανταγωνισμός μεταξύ των εμπόρων
 - Δεν εξέτασε εάν υπήρχε πραγματική αποδοχή από τους εμπόρους
- **Απόφαση ΔΕΕ**
 - Η Επιτροπή δεν μπορεί να αποφασίσει ότι η μονομερής συμπεριφορά της Volkswagen συνιστά αντια ανταγωνιστική συμφωνία εκτός και αν αποδείξει ρητή ή σιωπηρή αποδοχή από τους μεταπωλητές
 - Η υπογραφή της συμφωνίας αντιπροσώπευσης μεταξύ της Volkswagen και των εμπόρων δεν μπορεί να θεωρηθεί ως αποδοχή από μέρους τους εκ των προτέρων της μελλοντικής συμπεριφοράς της Volkswagen
 - Για να αποδειχθεί η αποδοχή είναι αναγκαίο να εξεταστεί η πραγματική συμπεριφορά του άλλου μέρους στην αγορά

ΑΣΚΗΣΗ 2

Μία προμηθεύτρια εταιρεία αποστέλλει προς τους διανομείς της τιμολόγια με ρητή αναφορά σε απαγόρευση εξαγωγών. Οι διανομείς συνεχίζουν να αποστέλλουν προς την προμηθεύτρια εταιρεία νέες παραγγελίες χωρίς οποιαδήποτε διαμαρτυρία.

Συνιστά η συμπεριφορά της προμηθεύτριας εταιρείας και των διανομέων ικανοποιητική απόδειξη που θεμελιώνει την ύπαρξη συμφωνίας;

Συμφωνία Σύνοψη

Η απόδειξη μιας αντιανταγωνιστικής συμφωνίας πρέπει να στηρίζεται στην άμεση ή έμμεση διαπίστωση της σύμπτωσης των βουλήσεων των επιχειρήσεων όσον αφορά την εφαρμογή μιας συγκεκριμένης πολιτικής στην αγορά, ανεξάρτητα από τον τρόπο έκφρασης της βούλησης

Η μονομερής συμπεριφορά μπορεί να αποτελέσει τη βάση για συμφωνία όταν γίνεται αποδεκτή ρητά ή σιωπηρά

Η σιωπηρή αποδοχή εκδηλώνεται όταν η συμπεριφορά του αποδέκτη αποκαλύπτει στήριξη της μονομερούς συμπεριφοράς π.χ. ρητή συμφωνία, συναίνεση, εντύπωση συναίνεσης, μη αποστασιοποίηση

ΑΣΚΗΣΗ 3

Τα μέλη μιας εμπορικής οργάνωσης συναντώνται κάθε τρίμηνο. Σε κάθε συνάντηση οι μεγαλύτερες εταιρείες ανακοινώνουν τις τιμές που θα χρεώσουν κατά το επόμενο τρίμηνο. Η εταιρεία Α, μικρός παίκτης στην αγορά, παρίσταται στις συναντήσεις προκειμένου να αποκομίσει χρήσιμες βιομηχανικές πληροφορίες. Η εταιρεία Α δεν έχει αποκαλύψει ποτέ σε άλλες εταιρείες τις μελλοντικές της προθέσεις ή κινήσεις. Οι εταιρείες Β και Γ παρίστανται σε ορισμένες μόνο συναντήσεις. Σημειώνεται ότι η ένταση του τιμολογιακού ανταγωνισμού είναι περιορισμένη στον κλάδο παραγωγής των εν λόγω εταιρειών.

Συνιστά η συμπεριφορά των εταιριών Α, Β, και Γ παράβαση του άρθρου 101(1) ΣΛΕΕ;

ΑΣΚΗΣΗ 4

Οι παραγωγοί τούβλων της Κύπρου κατέληξαν σε συμφωνία προκειμένου να αντιμετωπίσουν το φαινόμενο της υπερπροσφοράς και της συρρίκνωσης της ζήτησης λόγω της οικονομικής κρίσης. Αυτό θα επιτευχθεί με τον περιορισμό της παραγωγής κάθε επιχείρησης.

Συνιστά η συμπεριφορά των παραγωγών τούβλων παράβαση του άρθρου 101(1) ΣΛΕΕ;

ΑΣΚΗΣΗ 5

Δύο φαρμακευτικές εταιρείες συμφώνησαν να κατανέμουν την αγορά όσον αφορά την προμήθεια συνταγογραφούμενων φαρμάκων σε Ιδρύματα Φροντίδας Ηλικιωμένων. Συμφώνησαν συγκεκριμένα ότι η μια εταιρεία δεν θα προσέγγιζε υφιστάμενους πελάτες της άλλης, νοούμενου ότι η άλλη εταιρεία δεν θα προσέγγιζε υφιστάμενους δικούς της πελάτες για κάποιο χρονικό διάστημα.

Συνιστά η συμπεριφορά των εν λόγω φαρμακευτικών εταιρειών παράβαση του άρθρου 101(1) ΣΛΕΕ;

Εναρμονισμένη πρακτική

- **Εναρμονισμένη πρακτική**
 - Μορφή συντονισμού μεταξύ επιχειρήσεων οι οποίες χωρίς να έχουν φτάσει στο στάδιο κατάληξης σε συμφωνία, **έχουν υποκαταστήσει ηθελημένα τους κινδύνους του ανταγωνισμού με έμπρακτη συνεργασία**
 - **Περιορισμός αβεβαιότητας** στην αγορά σχετικά με τη συμπεριφορά των ανταγωνιστών
 - **Δεν απαιτείται πραγματικό σχέδιο συντονισμού** → αρκεί η υιοθέτηση μηχανισμών διευκόλυνσης π.χ. ανταλλαγή πληροφοριών → απουσία αυτόνομης συμπεριφοράς
- Δεν απαγορεύεται στις επιχειρήσεις να **προσαρμόζονται ευφυώς** (intelligently adapt themselves) στη συμπεριφορά των ανταγωνιστών
- **Απαγορεύεται κάθε άμεση / έμμεση επαφή μεταξύ ανταγωνιστών που έχει ως αντικείμενο ή αποτέλεσμα τη δημιουργία συνθηκών ανταγωνισμού που δεν ανταποκρίνονται στους συνήθεις όρους της αγοράς**

Εναρμονισμένη πρακτική Αποδεικτικά στοιχεία

- **Επαφή μεταξύ ανταγωνιστών**
 - άμεσα στοιχεία
 - τηλεφωνική επικοινωνία
 - ανταλλαγή Emails
 - πρακτικά συναντήσεων
 - έμμεσα στοιχεία
 - εισιτήρια ταξιδιών
 - καταγραφές σε ατζέντα
- **Κοινή βούληση ή αποδοχή της συνεργασίας** (π.χ. ανταλλαγή πληροφοριών για εμπορική πολιτική)
- **Αιτιώδης σχέση** μεταξύ επαφής και συμπεριφοράς στην αγορά

Εναρμονισμένη πρακτική ν Παράλληλη συμπεριφορά

- **Παράλληλη συμπεριφορά δεν αποδεικνύει από μόνη της εναρμονισμένη πρακτική**
- Θα πρέπει να αποδειχθεί ότι δεν υπάρχει άλλη εύλογη εξήγηση για την παράλληλη συμπεριφορά π.χ. διαφάνεια αγοράς, αμελητέες διαφορές στο κόστος
- **Υπόθεση Asturienne/Rheinzinc**
 - Επιβολή προστίμου σε δύο παραγωγούς ψευδάργυρου για εναρμονισμένη πρακτική λόγω του ότι τερμάτισαν τις παραδόσεις σε ένα διανομέα στο Βέλγιο με σκοπό να περιορίσουν τις παράλληλες εισαγωγές στη Γερμανία
 - Το ΔΕΕ έκρινε ότι υπάρχει εναλλακτική εξήγηση για το συλλογικό μποϊκοτάρισμα → ο διανομέας στο Βέλγιο είχε ανεξόφλητα τιμολόγια για αρκετούς μήνες
- **Υπόθεση Woodpulp**
 - 43 παραγωγοί χαρτοπολτού εναρμόνισαν τις τιμές τους
 - Ταυτόχρονη ανακοίνωση τιμών ανά τρίμηνο → ίδιες τιμές

ΑΣΚΗΣΗ 6

Η εταιρεία Αέρικ, που είναι η μεγαλύτερη εταιρεία παραγωγής βιομηχανικών αερίων στην Κύπρο, έχει αυξήσει τις τιμές της κατά 10%. Τρεις μέρες αργότερα, δεκατέσσερις άλλες εταιρείες παραγωγής βιομηχανικών αερίων επίσης προχωρούν σε αυξήσεις κατά 10% των τιμών τους.

Σημειώνεται ότι όλοι οι παραγωγοί βιομηχανικών αερίων είχαν δημοσιεύσει εκ των προτέρων τις νέες τιμές τους σε εξειδικευμένα περιοδικά της Κύπρου.

Συνιστά η συμπεριφορά των εν λόγω εταιρειών παραγωγής βιομηχανικών αερίων παράβαση του άρθρου 101(1) ΣΛΕΕ;

Απόφαση ένωσης επιχειρήσεων

- **Ένωση επιχειρήσεων**
 - προϋποθέτει πλειονότητα επιχειρήσεων που συνδέονται μεταξύ τους με **οποιαδήποτε μορφή οργανωμένης συνεργασίας**
 - Δεν απαιτείται
 - νομική προσωπικότητα
 - εμπορική / παραγωγική δραστηριότητα → **αρκεί να εξυπηρετεί τα εμπορικά συμφέροντα των μελών της / εκφράζει την βούληση των μελών της**
- Δεν ενδιαφέρει το νομικό καθεστώς της ένωσης επιχειρήσεων
 - Δικηγορικός σύλλογος (**Υπόθεση Wouters**)
 - Σύνδεσμος Αρχιτεκτόνων
 - Αγροτικοί συνεταιρισμοί (**Υπόθεση Milk Mark**)

Απόφαση ένωσης επιχειρήσεων

- Κάθε πρωτοβουλία ανεξαρτήτως τύπου η οποία λαμβάνεται από ένωση επιχειρήσεων με αντικείμενο ή αποτέλεσμα τον επηρεασμό της εμπορικής συμπεριφοράς των μελών της → αυτοτελής συμπεριφορά
 - Ιδρυτικό και Καταστατικό Έγγραφο
 - Αποφάσεις ΔΣ ή ΓΣ
 - Εσωτερικοί κανονισμοί / Κανόνες συμπεριφοράς
 - Κατευθυντήριες γραμμές / Συστάσεις / Οδηγίες / Εγκύκλιοι
 - Προφορικές προτροπές
- Δεσμευτικός / υποχρεωτικός χαρακτήρα
- Μη δεσμευτικός / υποχρεωτικός χαρακτήρας **ΑΛΛΑ** ασκεί αισθητή επιρροή στον ανταγωνισμό

ΑΣΚΗΣΗ 7

Ο Σύνδεσμος των Γραφείων Εύρεσης Εργασίας έχει αποφασίσει να καθορίσει τις τιμές που θα χρεώνουν τα μέλη του σε μεσολαβητές μεταξύ των κατασκευαστικών εταιρειών και των γραφείων εύρεσης εργασίας. Αυτό έγινε προκειμένου να εκτοπιστεί μια εταιρεία που εφάρμοσε ένα καινοτόμο επιχειρηματικό μοντέλο διαμεσολάβησης μεταξύ των κατασκευαστικών εταιρειών και των γραφείων εύρεσης εργασίας. Επιπρόσθετα, ορισμένα μέλη του Συνδέσμου των Γραφείων Εύρεσης Εργασίας έχουν αποφασίσει να ασκήσουν συλλογικό μποϊκοτάρισμα της εν λόγω εταιρείας καθώς και να αποφύγουν οποιαδήποτε συνεργασία μαζί της στο μέλλον.

Συνιστά η συμπεριφορά του Συνδέσμου Γραφείων Εύρεσης Εργασίας ή/και ορισμένων μελών του παράβαση του άρθρου 101(1) ΣΛΕΕ;

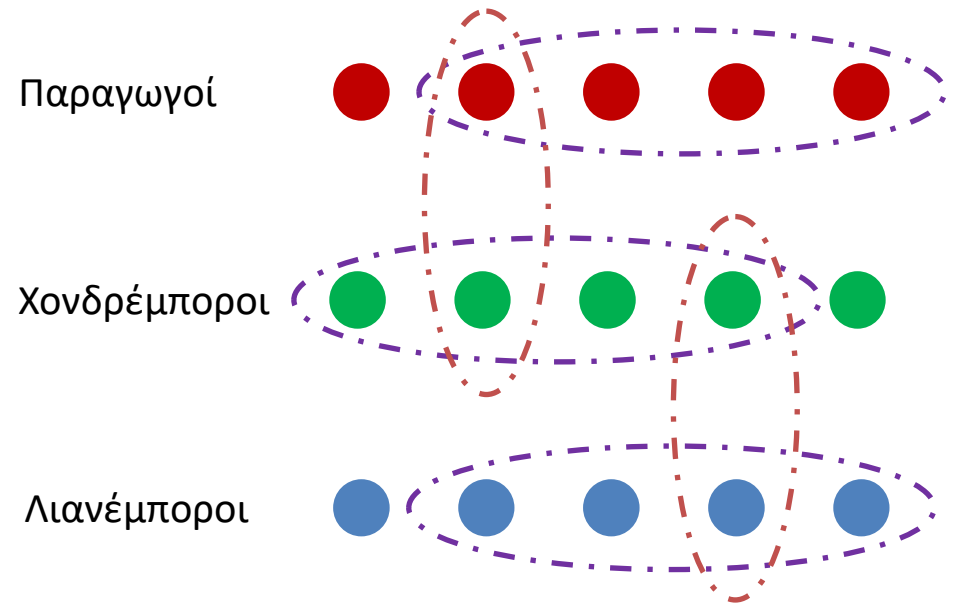
Οριζόντιες και κάθετες συμπράξεις

Οριζόντιες συμπράξεις:

μεταξύ επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στο ίδιο επίπεδο της αλυσίδας παραγωγής / διανομής

Κάθετες συμπράξεις:

μεταξύ επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σε διαφορετικό επίπεδο της αλυσίδας παραγωγής / διανομής

Αντικείμενο ν αποτέλεσμα

Αντικείμενο

- Η φύση της συντονισμένης συμπεριφοράς των επιχειρήσεων είναι ικανή να περιορίσει επαρκώς τον ανταγωνισμό (*Υπόθεση Cartes Bancaires*)
- Δεν απαιτείται να αποδειχθούν συγκεκριμένες επιπτώσεις στην αγορά
- Λαμβάνεται υπόψη το νομικό / οικονομικό πλαίσιο εντός του οποίου εκδηλώνεται
- Συσταλτική ερμηνεία
- Παραδείγματα: καθορισμός τιμών, περιορισμός παραγωγής, νόθευση διαγωνισμών
- Πρόσφατη υπόθεση: *Budapest bank* (C-228/18) «**χαρακτηρισμός μιας συμφωνίας ως εκ του αντικειμένου περιοριστικής του ανταγωνισμού, χωρίς να απαιτείται ανάλυση των αποτελεσμάτων της, πρέπει να υπάρχει αρκούντως αξιόπιστη και σταθερή σχετική πείρα ώστε να μπορεί να θεωρηθεί ότι η συμφωνία αυτή είναι, ως εκ της φύσεώς της, βλαπτική για την ομαλή λειτουργία του ανταγωνισμού**»

Αποτέλεσμα

- Εντοπισμός στοιχείων που δείχνουν περιορισμό / στρέβλωση του ανταγωνισμού
- Αισθητός αντίκτυπος σε παραμέτρους του ανταγωνισμού π.χ. τιμές, παραγωγή
- Συνεκτιμάται το νομικό και οικονομικό πλαίσιο και η πραγματική διαγωγή των επιχειρήσεων → σημείο αναφοράς το πως θα λειτουργούσε η αγορά χωρίς τη συντονισμένη δράση

Απόφαση ΕΠΑ 5/2004 – Καρτέλ τραπεζών

- Αυτεπάγγελτη έρευνα για πιθανή ομοιομορφία στις χρεώσεις των εμπορικών τραπεζών
- Αφορμή ήταν τα πολλά παράπονα από τους καταναλωτές
- Εμπλεκόμενα μέρη:
 1. Τράπεζα Κύπρου
 2. Λαϊκή Τράπεζα
 3. Ελληνική Τράπεζα
- Επιτόπου αιφνίδιες έρευνες
 - Συλλεχτήκαν έγγραφα όπως πρακτικά επιτροπών, εγκύκλιοι και εσωτερική αλληλογραφία
 - Εντοπίστηκαν σημαντικά τεκμήρια που αποδείκνυαν τη συνεννόηση και ανταλλαγή εμπιστευτικών και ευαίσθητων πληροφοριών

Bank of Cyprus

 LAIKI BANK

HELLENIC BANK

Απόφαση ΕΠΑ 5/2004 – Καρτέλ τραπεζών

- Πρακτικά από το Γραφείο του Προέδρου της Επιτροπής Στρατηγικής της Τράπεζας Κύπρου
 - Γινόταν ξεκάθαρη αναφορά σε επαφή της Τράπεζας Κύπρου με τα άλλα τραπεζικά ιδρύματα ώστε να διασφαλιστεί ότι **δεν θα υπάρξει πόλεμος τιμών** όσον αφορά τα επιτόκια για τις υπηρεσίες ενοικιαγοράς (Leasing)
 - Εγκύκλιος προς τους επαρχιακούς διευθυντές «καθόριζε» τα επιτόκια των εμπρόθεσμων καταθέσεων και των καταθέσεων υπό προειδοποίηση, αναφέροντας ότι αυτά **καθορίζονται μετά και από συμφωνία με τις υπόλοιπες τράπεζες**

Bank of Cyprus

LAIKI BANK

HELLENIC BANK

Απόφαση ΕΠΑ 5/2004 – Καρτέλ τραπεζών

- **Εσωτερικό Σημείωμα Ελληνικής Τράπεζας**

- Αναφορά στα επιτόκια που αποδείκνυε ότι η τράπεζα ενημερωνόταν για τις αλλαγές στις χρεώσεις των άλλων δύο τραπεζών από τα ΜΜΕ
- Αναφορά στις ακριβείς ημερομηνίες που θα γίνονταν οι ανακοινώσεις και τις ακριβείς ημερομηνίες που η Ελληνική Τράπεζα θα προχωρούσε σε παρόμοιες ανακοινώσεις

	σε £	σε €
Τράπεζα Κύπρου	2.475.000	4.228.788
Λαϊκή Τράπεζα	1.695.000	2.896.079
Ελληνική Τράπεζα	830.000	1.418.139
Σύνολο	5.000.000	8.543.007

Καρτέλ φορτηγών (Υπόθεση Α.Τ. 39824)

- Εμπλεκόμενες εταιρείες
 1. Daimler
 2. Volvo/Renault
 3. Iveco
 4. DAF
 5. MAN
 6. Scania
- Περίοδος 1997-2011 (γεωγραφική έκταση ΕΟΧ)
 - Καθορισμός τιμών για μεσαίου και μεγάλου βάρους φορτηγά (list prices)
 - Καθορισμός χρονικής περιόδου εισαγωγής τεχνολογιών μείωσης ρύπων
 - Μετακύληση κόστους προσαρμογής σε καταναλωτές

Καρτέλ φορτηγών (Υπόθεση Α.Τ. 39824)

- Αποκάλυψη πληροφοριών από την MAN στα πλαίσια αίτησης ένταξης στο Πρόγραμμα Επιείκειας
- Τεκμήρια
 - Περίοδος 1998-2004
 - Συναντήσεις μεταξύ ανώτερων διευθυντών στα πλαίσια εμπορικών εκθέσεων και άλλων εκδηλώσεων
 - Τηλεφωνικές συνδιαλέξεις
 - Περίοδος 2004-2011
 - Οργάνωση καρτέλ από θυγατρικές στη Γερμανία
 - Ανταλλαγή πληροφοριών με Emails και τηλεφωνικές συνδιαλέξεις

Καρτέλ φορτηγών (Υπόθεση Α.Τ. 39824)

	Μείωση λόγω προγράμματος επιείκειας	Μείωση λόγω διευθέτησης	Πρόστιμο
MAN	100%	10%	0
Volvo/Renault	40%	10%	670.448.000
Daimler	30%	10%	1.008.766.000
Iveco	10%	10%	494.606.000
DAF	0%	10%	752.679.000
Scania	0%	0%	880.523.000
Σύνολο			3.807.022.000

Bid-rigging and discussing tenders

Νόθευση διαγωνισμών (Bid-rigging)

- Προσφορές (Bidding) → τρόπος αγοράς / πώλησης μέσω ανταγωνιστικής διαγωνιστικής διαδικασίας
- Νόθευση διαγωνισμών (bid rigging)
 - Συμφωνία / διευθέτηση μεταξύ δύο / περισσότερων επιχειρήσεων με σκοπό να επηρεάσουν το αποτέλεσμα της ανταγωνιστικής διαγωνιστικής διαδικασίας
 - Καθορίζεται
 - Ανάδοχος επιχείρηση / νικητήρια προσφορά
 - Αύξηση / μείωση / διατήρηση τιμών
 - Αποφυγή διαπραγμάτευσης τιμών
 - Περιορισμός εκπτώσεων
 - Φόρμουλα υπολογισμού τιμών
 - Τύπος αντιανταγωνιστικής σύμπραξης

Νόθευση διαγωνισμών (Bid-rigging)

- Παράβαση του άρθρου 3(1) Ν. 13(Ι)/2008 (Άρθρου 101(1) ΣΛΕΕ)
 - Καθορισμός αθέμιτων τιμών
 - Κατανομή αγοράς / πελατείας
 - Ανταλλαγή πληροφοριών
- Αυτόνομη παράβαση ή μέρος ευρύτερης αντιανταγωνιστικής σύμπραξης
- Καμία διάκριση μεταξύ ιδιωτικών και δημόσιων διαγωνισμών

Νόθευση διαγωνισμών (Bid-rigging)

Τρόποι εκδήλωσης

Εικονικές προσφορές (cover bidding)

- Υποβολή υψηλότερης προσφοράς από προκαθορισμένο επιτυχόν προσφοροδότη ή με όρους που είναι γνωστό ότι δεν θα γίνουν αποδεκτοί

Καταστολή προσφοράς (bid suppression)

- Μη υποβολή προσφοράς από μία ή περισσότερες επιχειρήσεις

Εκ περιτροπής προσφορές (bid rotation)

- Υποβολή επιτυχούσας προσφοράς με καθορισμένη σειρά

Κατανομή αγοράς (market allocation)

- Καταμερισμός αγοράς (γεωγραφική, τύπο πελάτη, πελάτη)

Υπεργολαβική (subcontract bid)

ΑΣΚΗΣΗ 8

Πέντε εταιρείες που δραστηριοποιούνται στον τομέα των συστημάτων πρόσβασης και συστημάτων συναγερμών συμφώνησαν μεταξύ τους να διαμοιράσουν τους διαγωνισμούς για παροχή συστημάτων πρόσβασης και συναγερμών σε οίκους ευγηρίας. Για το σκοπό αυτό αντάλλαξαν μεταξύ τους λεπτομέρειες των προσφορών τους.

Συνιστά η πιο πάνω πρακτική παράβαση του άρθρου 101(1) ΣΛΕΕ;

Ανταλλαγή πληροφοριών

Information you
shouldn't share
with other
businesses

Ανταλλαγή πληροφοριών

- Μορφή οριζόντιας συνεργασίας επιχειρήσεων
- Άμεση / έμμεση, μονομερής / αμοιβαία ανταλλαγή κρίσιμων πληροφοριών
 - Τιμολογιακού χαρακτήρα
 - Τιμές πώλησης
 - Φόρμουλες υπολογισμού τιμών
 - Εκπτώσεις
 - Κόστος
 - Μη τιμολογιακού χαρακτήρα
 - Εμπορική προώθηση
 - Διαφήμιση
 - Νέα προϊόντα
 - Λίστες πελατών
 - Γεωγραφικές περιοχές
 - Επενδύσεις / νέες τεχνολογίες (R&D)
- Απαιτείται συμφωνία ή απόφαση ένωσης επιχειρήσεων ή εναρμονισμένη πρακτική για να εμπίπτει στο Άρθρο 101(1) ΣΛΕΕ
- Αυτοτελής παράβαση ή μέρος ευρύτερης αντιανταγωνιστικής σύμπραξης

Ανταλλαγή πληροφοριών

■ Δυσμενείς επιδράσεις

- Τεχνητή αύξηση διαφάνειας στην αγορά → διευκόλυνση συντονισμού επιχειρήσεων
 - **Συνεννόηση για όρους και λεπτομέρειες σύμπραξης** → αποφυγή δαπανηρού πειραματισμού
 - **Βελτίωση σταθερότητας** της σύμπραξης
 - Μηχανισμός παρακολούθησης
 - Έγκαιρος εντοπισμός παρεκκλίσεων

• Μορφές ανταλλαγής πληροφοριών:

- Άμεση ανταλλαγή
- Ανταλλαγή μέσω κοινού οργανισμού (π.χ. επαγγελματική οργάνωση ή ένωση επιχειρήσεων)
- Μέσω τρίτου (π.χ. προμηθευτή) – Hub-and-spoke
- Μέσω δημοσίευσης

Ανταλλαγή πληροφοριών

Φύση και χαρακτηριστικά ανταλλαγής πληροφοριών

- Στρατηγικές πληροφορίες ή μη (π.χ. τιμές, ποσότητες, κατάλογοι πελατών, κόστος παραγωγής, κύκλος εργασιών, επενδύσεις, τεχνολογίες)
- Συγκεντρωτικά ή εξατομικευμένα δεδομένα
- Δημόσια διαθέσιμες πληροφορίες ή μη
- Ιστορικότητα / παλαιότητα δεδομένων
- Συχνότητα ανταλλαγής
- Δημόσια ανταλλαγή πληροφοριών

Χαρακτηριστικά αγοράς

- Βαθμός συγκέντρωσης
- Διαφάνεια
- Σταθερότητα ζήτησης
- Συμμετρία

ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

Γνήσια δημόσια
διαθέσιμες
πληροφορίες

Συγκεντρωτικά /
ιστορικά δεδομένα

Ευαίσθητες
πληροφορίες
στρατηγικής φύσεως
(π.χ. μελλοντικές
τιμές, ποσότητες,
λίστες πελατών, μη
δημόσια διαθέσιμες
πληροφορίες)

Ανταλλαγή πληροφοριών

Μια μοναδική συνάντηση μεταξύ ανταγωνιστών με ανταλλαγή πληροφοριών επαρκεί για στοιχειοθέτηση σύμπραξης

Μονομερής αποκάλυψη πληροφοριών και μη αντίδραση ανταγωνιστών επαρκεί για στοιχειοθέτηση εναρμονισμένης πρακτικής

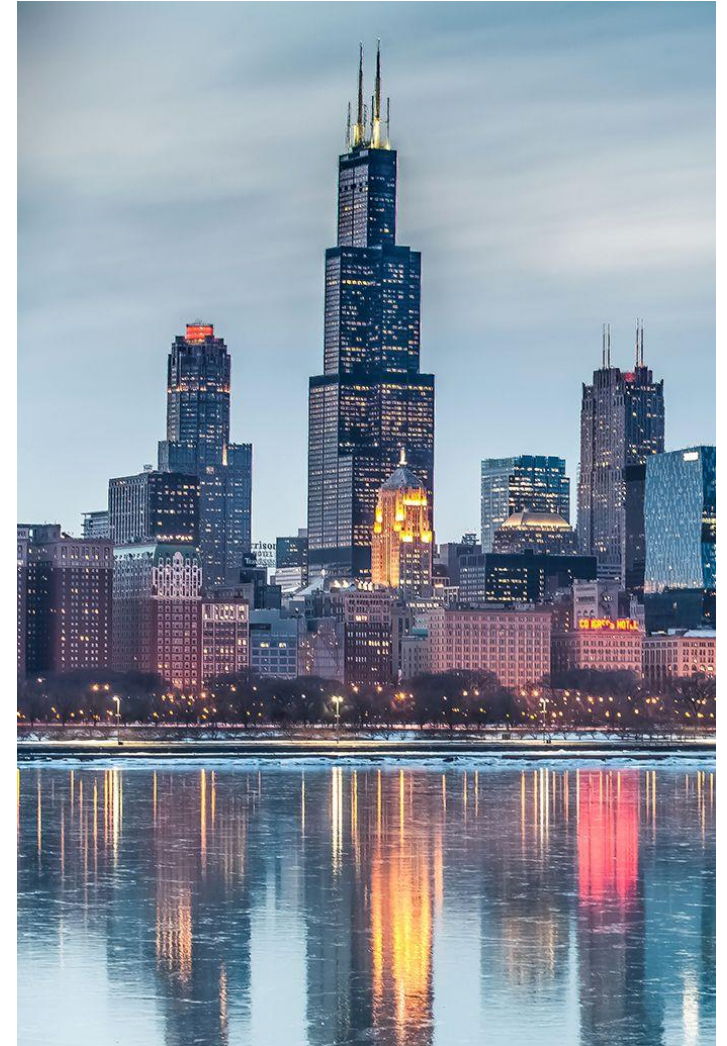
Μονομερής αποκάλυψη πληροφοριών και ανταπόκριση ανταγωνιστών ενισχύει τις υπόνοιες για εναρμονισμένη πρακτική

Μη αναγκαίο να αποδειχθεί η επίδραση της ανταλλαγής πληροφοριών στα αποτελέσματα της αγοράς

Ανταλλαγή πληροφοριών

- **Υπόθεση RBS και Barclays**
 - Κοινοποίηση εμπορικά ευαίσθητων πληροφοριών από την RBS προς την Barclays σε σχέση με μελλοντικό ύψος δανειστικών επιτοκίων σε μεγάλες εταιρείες που παρείχαν επαγγελματικές υπηρεσίες (κατά τη διάρκεια εκδηλώσεων κοινωνικού περιεχομένου, εμπορικές εκδηλώσεις, τηλεφωνικές επικοινωνίες)
 - Πρόστιμο σε RBS ύψους £28,59 εκ. → διευθέτηση υπόθεσης
 - Πλήρης απαλλαγή Barclays → συμμετοχή στο Πρόγραμμα Επιείκειας

ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

- **Υπόθεση ανεξάρτητων σχολείων**
 - Ανταλλαγή πληροφοριών σε σχέση με μελλοντικά δίδακτρα
 - Δημιουργία αρχείου με όλα τα δίδακτρα και κοινοποίηση σε όλα τα σχολεία
 - Πρόστιμο ύψους £10.000 σε κάθε σχολείο και συνολικό ποσό £3 εκ. σε φιλανθρωπικό ταμείο για εκπαιδευτικούς σκοπούς σε μαθητές που φοίτησαν στα σχολεία κατά την επίμαχη περίοδο

ΑΣΚΗΣΗ 9

- Συνιστά παράβαση του άρθρου 101(1) ΣΛΕΕ η πληροφόρηση του CEO μίας εταιρείας από τρίτο πρόσωπο σε σχέση με τις τρέχουσες τιμές των ανταγωνιστικών επιχειρήσεων;
- Θα ήταν διαφορετική η απάντηση εάν οι πληροφορίες ήταν ιστορικές;
- Θα ήταν διαφορετική η απάντηση εάν οι πληροφορίες ήταν ανακριβείς;

Ανταλλαγή πληροφοριών Διευθετήσεις τύπου Hub-and-Spoke

- Οριζόντια σύμπραξη μέσω κάθετου συνδέσμου → ανταλλαγή πληροφοριών σε δύο στάδια
 - Μεταφορά πληροφοριών από A σε B (ακτίνα σε κόμβο)
 - Μεταφορά πληροφοριών από B σε C (κόμβο σε ακτίνα)
- Τρίτο πρόσωπο λειτουργεί ως κόμβος (hub) για την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ ανταγωνιστικών επιχειρήσεων → στοιχείο πρόθεσης
- Δεν υπάρχει άμεση επαφή μεταξύ των ανταγωνιστικών επιχειρήσεων – οριζόντια σχέση
- Δεν απαιτείται ανταπόδοση ανταλλαγής πληροφοριών → πιο ισχυρά τεκμήρια για εναρμονισμένη πρακτική όταν υπάρχει

Ανταλλαγή πληροφοριών Διευθετήσεις τύπου Hub-and-Spoke

ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗΣ 1
Αποστολέας πληροφοριών

ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΗΣ 2
Λήπτης πληροφοριών

Οδηγίες
Προμηθευτή 1 σε
Λιανέμπορα για
ύψος τιμών

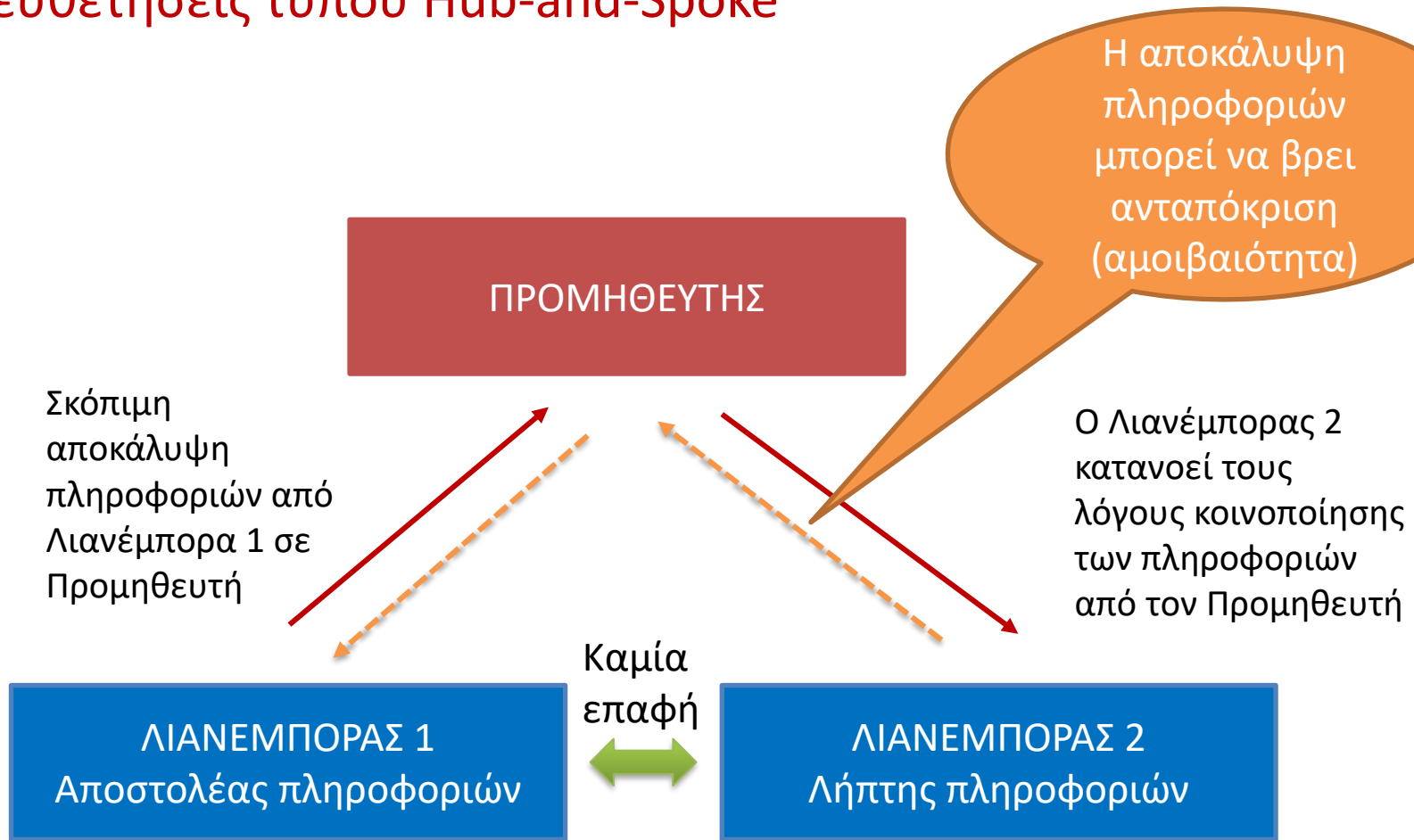
Μεταφορά
πληροφοριών από
Λιανέμπορα σε
Προμηθευτή 2

ΛΙΑΝΕΜΠΟΡΑΣ

Η μεταφορά
πληροφοριών
μπορεί να βρει
ανταπόκριση
(αμοιβαιότητα)

Ανταλλαγή πληροφοριών Διευθετήσεις τύπου Hub-and-Spoke

Ανταλλαγή πληροφοριών Διευθετήσεις τύπου Hub-and-Spoke – Υπόθεση Hasbro

- Πρωτοβουλίες Hasbro, 1999
 - Αύξηση περιθωρίων κέρδους λιανοπωλητών νοουμένου ότι θα εφάρμοζαν τις προτεινόμενες τιμές μεταπώλησης
 - Παραχώρηση εκπτώσεων για συμπερίληψη προϊόντων της Hasbro σε καταλόγους των λιανεμπόρων
- Παρακολούθηση αγοράς για εφαρμογή προτεινόμενων τιμών
- Μεταφορά προθέσεων λιανεμπόρων σε Hasbro
- Διασφάλιση Hasbro σε λιανέμπορες ότι οι ανταγωνιστές τους θα εφάρμοζαν τις προτεινόμενες τιμές
- Δεν υπήρχαν στοιχεία για άμεση επικοινωνία μεταξύ λιανεμπόρων

Ανταλλαγή πληροφοριών Διευθετήσεις τύπου Hub-and-Spoke – Υπόθεση Hasbro

- Email Διευθυντή πωλήσεων Hasbro, 19/5/2000

«Ilan ... This is a great initiative that you and Neil have instigated!!!!!!!!!! However, a word to the wise, never ever put anything in writing, its highly illegal and it could bite you right in the arse!!!! suggest you phone Lesley and tell her to trash? Talk to Dave. Mike» (OFT CA98/8/2003, παρ. 73)

- Πρόστιμα

- Argos £17,28 εκ.
- Littlewoods £5,37 εκ.
- Hasbro αμνηστία λόγω αποκάλυψης πληροφοριών σε OFT

Προϋποθέσεις ατομικής εξαίρεσης

α) συμβάλλει στη βελτίωση της παραγωγής ή της διανομής των προϊόντων ή στην προώθηση της τεχνικής ή οικονομικής προόδου

β) εξασφαλίζει συγχρόνως στους καταναλωτές δίκαιο τμήμα από το όφελος που προκύπτει

γ) δεν επιβάλλει στις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις περιορισμούς μη απαραίτητους για την επίτευξη των στόχων αυτών

δ) δεν παρέχει στις επιχειρήσεις αυτές τη δυνατότητα κατάργησης του ανταγωνισμού σε σημαντικό τμήμα της σχετικής αγοράς του προϊόντος

Προϋποθέσεις ατομικής εξαίρεσης

- **Βελτιώσεις αποτελεσματικότητας**
 - **Αντικειμενικά οικονομικά πλεονεκτήματα** και όχι πλεονεκτήματα που προκύπτουν από την άσκηση ισχύος στην αγορά (*Συνεκδικασθείσες υποθέσεις 56/66 και 58/66, Consten Grundig*)
 - Οφέλη που συνδέονται **άμεσα και αιτιωδώς** με την περιοριστική σύμβαση
 - Π.χ. μεταφορά τεχνολογίας που επιτρέπει στους δικαιούχους να παράγουν νέα βελτιωμένα προϊόντα
 - Π.χ. συμφωνία διανομής που επιτρέπει τη διανομή προϊόντων με χαμηλότερο κόστος ή παροχή προϊόντων υψηλότερης ποιότητας
 - Έμμεσα οφέλη δεν λαμβάνονται υπόψη
 - Π.χ. αύξηση κερδοφορίας των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων που τους επιτρέπει να επενδύσουν περισσότερο σε έρευνα και ανάπτυξη

Προϋποθέσεις ατομικής εξαίρεσης

- Παραδείγματα

- Εξορθολογισμός παραγωγής
- Ανάπτυξη νέων τεχνολογιών ή μεθόδων παραγωγής
- Δημιουργία οικονομιών κλίμακας και φάσματος
- Βελτίωση διανομής
- Βελτίωση της ποιότητας μέσω έρευνας και ανάπτυξης

Δεν απαιτείται να αποδειχθεί ότι οι ωφέλειες αποτελεσματικότητας έχουν ήδη εκδηλωθεί, **αρκεί το γεγονός ότι είναι δυνατή αντικειμενικά η ανάπτυξη των επωφελών συνεπειών της οικονομικής ή και τεχνικής προόδου**

Προϋποθέσεις ατομικής εξαίρεσης

- **Βελτίωση ευημερίας καταναλωτών**
 - Έννοια καταναλωτών
 - Όλοι οι άμεσοι και έμμεσοι χρήστες των προϊόντων που αφορά η συμφωνία
 - Παραγωγοί που χρησιμοποιούν τα προϊόντα ως πρώτη ύλη
 - Χονδρέμποροι
 - Λιανικοί πωλητές
 - Τελικοί καταναλωτές
 - Δίκαιο τίμημα
 - Η αντιανταγωνιστική επίδραση να μην ζημιώνει τους καταναλωτές

Προϋποθέσεις ατομικής εξαίρεσης

- Κριτήριο αναλογικότητας
 - Οι περιορισμοί του ανταγωνισμού πρέπει να είναι **ευλόγως αναγκαίοι (reasonably necessary) για την επίτευξη της προβαλλόμενης βελτίωσης στην αποτελεσματικότητα**
 - Τα μέρη θα πρέπει να αποδείξουν
 - για ποιο λόγο απορρίπτουν άλλες λύσεις που φαίνονται ρεαλιστικές και λιγότερο περιοριστικές
 - ότι ο κάθε περιοριστικός όρος είναι απαραίτητος για την επίτευξη της βελτίωσης
- Αξιολόγηση
 - υφιστάμενος βαθμός ανταγωνισμού στην αγορά → αυστηρότερος ο έλεγχος σε αγορές όπου ο ανταγωνισμός είναι εξασθενημένος
 - βαθμός επηρεασμού της έντασης του ανταγωνισμού από την σύμπραξη → κρίσιμα τα δομικά χαρακτηριστικά αγοράς
 - χρονική διάρκεια περιορισμού → η εξαίρεση θα ισχύει μόνο για τη χρονική περίοδο που είναι αναγκαία

Συμφωνίες ήσσονος σημασίας

- Δεν εφαρμόζεται ο απαγορευτικός κανόνας όταν οι επιπτώσεις μιας σύμπραξης στην αγορά είναι ασήμαντες (**Υπόθεση Volk v. Vervaecke**)
- **Ανακοίνωση (2014/C 291/01)**
 - **Οριζόντιες Συμφωνίες** → το συνολικό μερίδιο αγοράς των εμπλεκομένων **δεν υπερβαίνει το 10%** της σχετικής αγοράς, όταν η συμφωνία έχει συναφθεί μεταξύ επιχειρήσεων οι οποίες είναι ανταγωνιστές
 - **Κάθετες Συμφωνίες** → το μερίδιο αγοράς για κάθε μέρος να **μην υπερβαίνει το 15%** όταν η συμφωνία έχει συναφθεί μεταξύ επιχειρήσεων οι οποίες δεν είναι ανταγωνιστές

Συμφωνίες ήσσονος σημασίας

- Εξαιρούνται οι περιορισμοί σκληρού πυρήνα (hardcore restrictions)
 - καθορισμός τιμών
 - περιορισμός παραγωγής
 - καταμερισμός αγορών
- Συμφωνία ικανή να επηρεάσει το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών και **έχουσα αντίθετο προς τον ανταγωνισμό αντικείμενο** συνιστά, ως εκ της φύσεώς της και ανεξάρτητα από τα συγκεκριμένα αποτελέσματά της, σημαντικό περιορισμό του ανταγωνισμού (**Υπόθεση Expedia**)

Κάθετες συμφωνίες

- Συμφωνία μεταξύ επιχειρήσεων οι οποίες δραστηριοποιούνται σε διαφορετικό επίπεδο της εφοδιαστικής αλυσίδας (π.χ. χονδρεμπόριο και λιανεμπόριο)
- Καθορίζει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες τα μέρη δύνανται να προμηθεύονται ή πωλούν ή μεταπωλούν ορισμένα προϊόντα / υπηρεσίες
- Είδη κάθετων συμφωνιών
 - Συμβάσεις διανομής
 - Απλή
 - Επιλεκτική
 - Αποκλειστική
 - Συμβάσεις δικαιόχρησης (franchise)

Κάθετες συμφωνίες

- Κάθετοι περιορισμοί
 - Επιλεκτική διανομή
 - Αποκλειστική διανομή
 - Αποκλειστική προμήθεια
 - Προώθηση συγκεκριμένου σήματος
 - Επιβολή όρων ως προς ποσότητες προμήθειας
 - Περιορισμοί στις τιμές
 - Καθορισμός τιμών μεταπώλησης (RPM)
 - Ρήτρες ευνοούμενου πελάτη (MFN)

Κάθετες συμφωνίες

Κανονισμός 330/2010

- **Πεδίο εφαρμογής**
 - Μερίδιο αγοράς προμηθευτή <30%
 - Μερίδιο αγοράς αγοραστών / διανομέων <30%
- **Περιορισμοί ιδιαίτερης σοβαρότητας (άρθρο 4)**
 - Καθορισμός τιμών μεταπώλησης (επιτρέπονται οι γνήσια προτεινόμενες / ανώτατες τιμές)
 - Περιοχή εντός της οποίας διενεργούνται οι πωλήσεις
 - Δεν επιτρέπεται ο περιορισμός των παθητικών πωλήσεων σε αποκλειστική περιοχή / πελατεία
 - Επιτρέπονται οι περιορισμοί πωλήσεων (ενεργητικών και παθητικών) σε τελικούς καταναλωτές από χονδρέμπορα → διαχωρισμός χονδρεμπόρων και λιανεμπόρων
 - Επιτρέπεται ο περιορισμός πωλήσεων (ενεργητικών και παθητικών) από επιλεγμένους διανομείς σε ανεξάρτητους μεταπωλητές που δραστηριοποιούνται σε περιοχές εφαρμογής συστήματος επιλεκτικής διανομής
 - Επιτρέπεται ο περιορισμός της δυνατότητας αγοραστή να μεταπωλεί (ενεργητικά και παθητικά) εξαρτήματα σε κατασκευαστές ανταγωνιστικών προϊόντων

Κάθετες συμφωνίες

Κανονισμός 330/2010

- **Αποκλειόμενοι περιορισμοί (άρθρο 5)**
 - Υποχρέωση μη άσκησης ανταγωνισμού πέραν των 5 ετών
 - αν το οικόπεδο / χώρος πώλησης που χρησιμοποιεί ο αγοραστής / διανομέας ανήκει στον προμηθευτή (διάρκεια μίσθωσης ή κατοχής οικοπέδου)
 - για προστασία τεχνογνωσίας < 1 έτος μετά τη λήξη σύμφωνίας
 - Περιορισμός αγοραστή / διανομέα να αγοράζει / πωλεί / μεταπωλεί προϊόντα ή υπηρεσίες μετά τον τερματισμό της σύμφωνίας
 - Υποχρέωση αγοραστή / διανομέα να μην εμπορεύεται ορισμένα ανταγωνιστικά σήματα
- **Μη εφαρμογή (άρθρο 6)**
 - Ύπαρξη παράλληλων δικτύων με παρόμοιους κάθετους περιορισμούς που καλύπτουν πέραν του 50% → διακριτική ευχέρεια Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Κάθετες συμφωνίες

- Εάν δεν καλύπτεται από τον Κανονισμό 330/2010 → ενδεχομένως να τύχει ατομικής εξαίρεσης βάσει Άρθρου 101(3) ΣΛΕΕ
- Παράγοντες που λαμβάνονται υπόψη:
 - Θέση προμηθευτή
 - Θέση ανταγωνιστών
 - Φραγμοί εισόδου
 - Αγοραστική ισχύς
 - Ωριμότητα αγοράς
 - Επίπεδο εμπορίου
 - Φύση προϊόντος

Κάθετοι περιορισμοί Καθορισμός τιμών μεταπώλησης

- Απαγορεύεται ο **άμεσος ή έμμεσος** περιορισμός του αγοραστή να καθορίσει τις τιμές μεταπώλησης
 - Άμεσος καθορισμός τιμής μεταπώλησης σε συμφωνία
 - Έμμεσος καθορισμός τιμής
 - Καθορισμός περιθωρίου κέρδους του διανομέα
 - Καθορισμός ανώτατου επιπέδου έκπτωσης που μπορεί να παραχωρήσει ο διανομέας
 - Εξάρτηση της χορήγησης έκπτωσης ή επιστροφής δαπανών από τήρηση συγκεκριμένου επιπέδου τιμών μεταπώλησης
- Επιτρέπονται να οριστούν
 - Προτεινόμενες τιμές (recommended prices)
 - Μέγιστες τιμές μεταπώλησης (maximum prices)
 - ➔ νοουμένου ότι δεν καταλήγουν σε καθορισμένες ή ελάχιστες τιμές λόγω πιέσεων / κινήτρων από άλλα μέρη

Κάθετοι περιορισμοί Καθορισμός τιμών μεταπώλησης

What is
resale price
maintenance?

Κάθετοι περιορισμοί Εδαφικοί και πελατειακοί περιορισμοί

- Κατά κανόνα απαγορεύονται περιορισμοί σε σχέση με
 - την περιοχή εντός της οποίας ο διανομέας μπορεί να πωλεί τα προϊόντα
 - τους πελάτες στους οποίους μπορεί ο διανομέας να πωλήσει τα προϊόντα
- Υπάρχουν εξαιρέσεις ανάλογα με το είδος συμφωνίας (αποκλειστική, επιλεκτική, δικαιόχρησης)
- Επιτρέπεται ο περιορισμός των ενεργητικών πωλήσεων (π.χ. ταχυδρομική αποστολή, επισκέψεις)
- **Απαγορεύεται ο περιορισμός των παθητικών πωλήσεων**

Κάθετες συμφωνίες

Υπόθεση Metro (26/76)

- Καταγγελία Metro εναντίον SABA στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή
- Απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής
 - Σύστημα διανομής
 - Αντικειμενικά κριτήρια ποιοτικής φύσεως
 - Σχετικότητα κριτηρίων με τεχνικά χαρακτηριστικά προϊόντων, καταλληλότητα χώρων πώλησης
 - Εφαρμογή χωρίς διακρίσεις
 - ➔ συμβάλουν στην ομοιομορφία του δικτύου διανομής
 - Δεν εφαρμόζεται το Άρθρο 101(1) ΣΛΕΕ
 - Εκδήλωση ανταγωνισμού μέσω άλλων παραμέτρων εκτός από τιμή

Κάθετες συμφωνίες

Υπόθεση Metro (26/76)

- Απόφαση ΔΕΕ
 - Από μόνο του ένα σύστημα επιλεκτικής διανομής δεν παραβιάζει το Άρθρο 101(1) ΣΛΕΕ
 - Τα χαρακτηριστικά και φύση προϊόντος καθιστούν αναγκαία την εφαρμογή συστήματος επιλεκτικής διανομής
 - Επιλογή διανομέων με ποιοτικής φύσεως κριτήρια που εφαρμόζονται αδιακρίτως και είναι αναλογικά (ΚΡΙΤΗΡΙΑ METRO)

Κάθετες συμφωνίες Υπόθεση Pierre Fabre (C-439/09)

- Pierre Fabre
 - Παραγωγός καλλυντικών προϊόντων π.χ. Klorane, Ducrey, Golenic, Avene (μη φαρμακευτικά)
 - Μερίδιο αγοράς στη Γαλλία: 20%
- Συμβάσεις διανομής
 - Δίπλωμα φαρμακοποιού
 - Απαγόρευση διαδικτυακών πωλήσεων
- Autorité de la Concurrence → παράβαση Άρθρου 101(1) ΣΛΕΕ

Κάθετες συμφωνίες

Υπόθεση Pierre Fabre (C-439/09)

Απόφαση ΔΕΕ

1. Οι συμβάσεις διανομής επηρεάζουν τον ανταγωνισμό
2. Υπάρχουν εύλογοι / θεμιτοί λόγοι για τέτοιες συμβάσεις (π.χ. μη τιμολογιακός ανταγωνισμός)
3. Επιλογή διανομίων βάσει **αντικειμενικών, αναλογικών** κριτηρίων **ποιοτικού χαρακτήρα** που επιβάλλονται και εφαρμόζονται **αδιακρίτως (Κριτήρια Metro)**
4. Μη αποδεκτός ο απόλυτος περιορισμός διαδικτυακών πωλήσεων
 - Δεν είναι αναγκαία η παροχή προσωπικών συμβουλών από φαρμακοποιούς για πώληση προϊόντων που δεν απαιτούν ιατρική συνταγή
 - Αβάσιμο το επιχείρημα περί διατήρησης της εικόνας γοήτρου του προϊόντος
 - Ο περιορισμός των παθητικών πωλήσεων είναι σοβαρός περιορισμός του ανταγωνισμού → **Εξ αντικειμένου περιοριστικός ανταγωνισμού**
5. Μπορεί να τύχει ατομικής εξαίρεσης βάσει Άρθρου 101(3) ΣΛΕΕ

Κάθετες συμφωνίες Υπόθεση Coty (C-230/16)

- Coty
 - Προμηθεύτρια καλλυντικών πολυτελείας
- Parfümerie Akzente
 - Εξουσιοδοτημένος διανομέας προϊόντων της Coty
 - Συμβατικές και διαδικτυακές πωλήσεις (μέσω δικής της ηλεκτρονικής σελίδας και Amazon.de)
- Επίμαχη ρήτρα
 - Απαγόρευση χρησιμοποίησης κατά τρόπο που να φαίνεται προς τα έξω τρίτες επιχειρήσεις για διενέργεια διαδικτυακών πωλήσεων
- Άρνηση Parfümerie Akzente να συναινέσει
- Αγωγή Coty κατά Parfümerie Akzente

Κάθετες συμφωνίες

Υπόθεση Coty (C-230/16)

- **Απόφαση Δικαστηρίου Γερμανίας**
 - Η φύση των σημάτων Coty Prestige δικαιολογεί τη χρήση συστήματος επιλεκτικής διανομής (προϊόντα πολυτελείας)
 - Η επίμαχη ρήτρα παραβιάζει το Άρθρο 101(1) ΣΛΕΕ
- Έφεση Coty στο Εφετείο Φρανκφούρτης → προδικαστικό ερώτημα στο ΔΕΕ
- **Απόφαση ΔΕΕ**
 - Καθόλα αποδεκτό το σύστημα επιλεκτικής διανομής για σκοπούς διαφύλαξης εικόνας πολυτέλειας προϊόντος
 - Δεν απαγορεύεται η ρήτρα που να απαγορεύει στους επιλεγμένους διανομείς ενός προϊόντος πολυτελείας να χρησιμοποιεί κατά τρόπο που να φαίνεται προς τα έξω τρίτες πλατφόρμες για διαδικτυακές πωλήσεις
 - Αναλογική ρήτρα που αποσκοπεί στη διαφύλαξη της εικόνας πολυτελείας του προϊόντος, προβλέπεται κατά τρόπο ενιαίο και εφαρμόζεται χωρίς διακρίσεις
 - Ανέφικτη η αποτελεσματική τήρηση των ποιοτικών απαιτήσεων από τρίτες πλατφόρμες → μη έλεγχος από προμηθευτή
 - Όχι εξ αντικειμένου περιορισμός καθώς δεν απαγορεύονται όλες οι διαδικτυακές πωλήσεις (σε αντίθεση με Pierre Fabre) → εφικτές οι παθητικές πωλήσεις

ΑΣΚΗΣΗ 10

Η εταιρεία Μήλο Ηλέκτρικς είναι παραγωγός υψηλής ποιότητας ηλεκτρικών προϊόντων. Διανέμει τα προϊόντα της μόνο σε εκείνους τους λιανοπωλητές που δραστηριοποιούνται σε σημεία λιανικής πώλησης που ικανοποιούν συγκεκριμένες προϋποθέσεις και απασχολούν εξειδικευμένους πωλητές, δηλαδή βρίσκονται εντός του επιλεκτικού συστήματος διανομής της. Η Μήλο Ηλέκτρικς πρόσφατα αρνήθηκε να συνεχίσει να προμηθεύει την εταιρεία Χ. Τα σημεία πώλησης της Χ και το προσωπικό της ικανοποιούν τα κριτήρια της Μήλο Ηλέκτρικς αλλά η Χ πούλησε τα προϊόντα της Μήλο Ηλέκτρικς σε τιμές χαμηλότερες από αυτές που της είχε συστήσει.

Συνιστά η πιο πάνω πρακτική παράβαση του άρθρου 101(1) ΣΛΕΕ;

ΑΣΚΗΣΗ 11

Μία προμηθεύτρια εταιρεία φωτιστικών για οικιακή χρήση έχει απειλήσει τους λιανεμπόρους της ότι θα τους επιβάλει πρόστιμο και άλλες κυρώσεις εάν πωλήσουν τα φωτιστικά που τους προμηθεύει κάτω από την προτεινόμενη τιμή. Επίσης, επιβάλλει στους λιανέμπορους κατώτατη διαφημιζόμενη τιμή πώλησης για διαδικτυακές πωλήσεις.

Συνιστά η πιο πάνω πρακτική παράβαση του άρθρου 101(1) ΣΛΕΕ;

Ευχαριστώ για την
προσοχή σας

Δρ. Παναγιώτης Αγησιλάου

W: www.trojaneconomics.com

E: p.agisilaou@trojaneconomics.com

T: (+357) 22560175

F: (+357) 22560065

“ People of the same trade seldom meet together, even for merriment and diversion, but the conversation ends in a conspiracy against the public, or in some contrivance to raise prices. ”

Adam Smith

(The Wealth of Nations)

